II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 10 november 1999

om den stödordning som Italien har för avsikt att inrätta till förmån för små och medelstora företag som är verksamma i regioner som omfattas av mål 1

[delgivet med nr K(1999) 3867]

(Endast den italienska texten är giltig)

(2000/235/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

efter att i enlighet med nämnda artikel ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig [1] och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. **Förfarande**

(1) Genom en skrivelse av den 10 april 1997 anmälde Italiens ständiga representation till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i fördraget ett ändringsförslag rörande kommitténs för ekonomisk programplanering beslut (nedan kallat CIPE:s beslut) om tillämpningsbestämmelser enligt artikel 2 i lag nr 341 av den 8 augusti 1995 för garantifonden för små och medelstora företag som omfattas av mål 1.

(2) Granskningen av de aktuella åtgärderna är uppdelad på följande sätt:

Under ärendenummer N 249/A/97 har kommissionen enligt artiklarna 87 och 88 i fördraget (kommissionens skrivelse SG(97)D/7216 av den 25 augusti 1997) granskat och godkänt ändringarna av de åtgärder som avses i CIPE:s beslut av den 10 maj 1995 i den mån de är tillämpliga inom andra sektorer än jordbruk, fiske och vattenbruk.

Under ärendenummer N 249/B/97 har kommissionen undersökt huruvida det är möjligt att på sektorerna för jordbruk, fiske och vattenbruk tillämpa de åtgärder som föreskrivs dels i dekretlagen nr 244 av den 23 juni 1995, omvandlad till lag nr 341 av den 8 augusti 1995 (nedan kallad lag nr 341/95), om de allmänna principerna för fonden och dels i CIPE:s beslut av den 10 maj 1995 om genomförandebestämmelser för lag nr 341/95, ändrat genom de bestämmelser som de italienska myndigheterna anmälde den 10 april 1997.

(3) Kompletterande upplysningar begärdes genom telexmeddelande nr 52140 av den 5 maj 1997, telexmeddelande nr 31756 av den 5 augusti 1997 och telexmeddelande nr 14/3786 av den 19 september 1997. Genom telexmeddelande nr 2326 av den 12 januari 1998 uppmanade kommissionen de italienska myndigheterna att svara på ovannämnda telexmeddelande av den 19 september 1997.

Begärda kompletterande upplysningar inkom genom en skrivelse från Italiens ständiga representation av den 2 juni 1997, registrerad den 5 juni 1997, genom ett fax av den 21 juli 1997, registrerat den 22 juli 1997, genom en skrivelse av den 27 november 1997, registrerad den 3 december 1997, och genom en skrivelse av den 18 februari 1998, registrerad den 4 mars 1998.

(4) Genom en skrivelse av den 20 maj 1998 (SG(98)D/4034) informerade kommissionen de italienska myndigheterna om sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG–fördraget beträffande tillämpningen av de aktuella åtgärderna inom sektorerna för jordbruk, fiske och vattenbruk.

(5) Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [2]. Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter på det aktuella stödet.

[1] EGT C 245, 5.8.1998, s. 3.

[2] Se fotnot 1.

(6) De italienska myndigheterna inkom med synpunkter till kommissionen genom skrivelser av den 24 juni 1998, den 26 november 1998, den 9 mars 1999 respektive den 11 maj 1999. Inga synpunkter har mottagits från berörda tredje parter. Kommissionen har emellertid mottagit en skrivelse från en potentiell stödmottagare som ville protestera mot att godkännandet av stödet dröjer.

(7) I detta beslut behandlas endast frågan om huruvida de aktuella åtgärderna är tillämpliga på de sektorer som anges i bilaga I till fördraget (dvs. jordbruk, eller närmare bestämt primärproduktion och bearbetning och saluföring av produkter från jordbruk, fiske och vattenbruk).

II. **Beskrivning**

(8) I artikel 2 i dekretlagen som omvandlades till lag nr 341/95 och i de tillämpningsföreskrifter som fastställs i CIPE:s beslut av den 10 maj 1995 och i därpå följande ändringar föreskrivs ett system med garantier till förmån för små och medelstora företag i mål 1–regioner i Italien. Detta system är i kraft till och med den 31 december 1999. Förfarandet inleddes beträffande följande åtgärder: garantier och räntesubventioner vid skuldkonsolidering, garantier för lån mot säkerhet i eget kapital och garantier vid bidrag från banker och andra offentliga eller privata institut till små och medelstora företags kapital. Stödåtgärderna i form av skuldkonsolidering och aktieinvesteringar kan kombineras. Det beräknade anslaget är 3 500 miljarder lire (cirka 1 750 miljoner euro). Målet med åtgärden är att som en engångsåtgärd konsolidera kortfristiga lån och sänka kostnaderna för lån som tas på marknadsmässiga villkor, samt att göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till nya former av finansiering, vilket främjar kapitalbildningen i företagen.

(9) För att garantier för skuldkonsolidering skall beviljas krävs att konsolideringen pågår under minst sex år, inbegripet ett års amorteringsfrihet. Fonden ställer en garanti på 60 % av det konsoliderade skuldkapitalet mot en provision på 2 %. Garantin kan inte åberopas om företaget drabbas av insolvens inom 18 månader efter det att finansieringen beviljats. Om företaget går i konkurs täcker garantin från fonden 60 % av det belopp som bankkrediten uppgår till när företaget drabbas av insolvens. Garantin träder in när indrivningen av skulderna påbörjas. Det åligger dessutom bankerna att, i fondens intresse, vidta de åtgärder som krävs för skuldindrivning. Fonden kan även bevilja företagen en räntesubvention på 4,5 % av den årliga räntan för konsolideringen. Tillskottet får inte överstiga 40 % av den referensränta som är tillämplig när avtalet om konsolidering ingås.

(10) Det belopp som skall konsolideras måste var det lägsta av följande:

a) Summan av de kortfristiga skulderna per den 30 september 1994.

b) Summan av de kortfristiga skulderna vid senaste balansräkning.

c) Summan av företagets fakturerade omsättning vid senaste balansräkning multiplicerad med tio.

En förutsättning för att stödet skall beviljas är att de permanenta finansiella resurserna inte utgör mindre än 0,75 % av de materiella och immateriella tillgångarna efter konsolideringen. Det konsoliderade kapitalet får således inte vara mer än tio gånger så stort som företagets fakturerade omsättning. I de fall då de skulder som skall konsolideras i ett enskilt företag överskrider 40 miljarder lire (20 miljoner euro) skall företagets ansökan om skuldkonsolidering anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i EG–fördraget.

(11) Fonden kan även bevilja garantier för lån mot säkerhet i eget kapital på högst tio år och till högst 60 % av summan av lån från banker eller andra institut, mot engångsprovision på 1 % av beloppet. Garantin kan inte åberopas om företaget drabbas av insolvens inom 30 månader efter det att lånet beviljades. Banken och företaget har fria händer att komma överens om låneräntan. Fonden kan även bevilja garantier för offentliga eller privata företag som önskar förvärva andelar i små och medelstora företag, med undantag för investeringar som görs i företag som helt kontrolleras av staten, indirekt eller direkt. Kostnaden för garantin, som har en löptid på fem år, är 0,75 % av andelen.

(12) När det gäller lån och garantier för skuldkonsolidering enligt skälen 8 och 9 understryker kommissionen i sitt beslut om inledande av förfarandet att det på grundval av de uppgifter som de italienska myndigheterna tillhandahållit inte är möjligt att avgöra huruvida åtgärderna för skuldkonsolidering är avsedda för ekonomiskt bärkraftiga företag eller om de är avsedda för undsättning av företag i svårigheter. I det första fallet skulle stödet utgöra driftsstöd, vilket är förbjudet inom sektorerna för jordbruk, fiske och vattenbruk. Om stödet istället är avsett för företag i svårigheter menar kommissionen att villkoren i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter [3] från 1994 respektive 1997 inte iakttas. Kommissionen påpekar att de aktuella lånen och garantierna, om dessa bedöms i förhållande till riktlinjerna för stöd till undsättning, sträcker sig över mer än sex månader och att de inte beviljas till marknadsränta. Kommissionen påpekar även att stödmottagarna inte behöver lägga fram någon plan för omstrukturering, något som är ett krav i bestämmelserna för omstruktureringsstöd, och detta innebär att det skulle kunna visa sig att de aktuella åtgärderna är oförenliga med riktlinjerna.

[3] EGT C 368, 23.12.1994, s. 12 och EGT C 283, 19.9.1997, s. 2.

(13) När det gäller garantierna för lån mot säkerhet i eget kapital och för bidrag från banker och andra offentliga eller privata institut till små och medelstora företags kapital påpekar kommissionen att de aktuella åtgärderna skulle kunna utgöra stöd eftersom mottagarna härigenom skulle få lån på bättre villkor än de normala marknadsvillkoren. Om en garanti dessutom ges för ett företag i svårigheter måste hela det belopp som garantin avser betraktas som stöd. Om stödet ges till företag som är ekonomiskt bärkraftiga, för finansiering av specifika investeringar, önskar kommissionen påpeka att stödet endast kan anses förenligt med den gemensamma marknaden om det uppfyller de särskilda kriterier som är tillämpliga på den aktuella sektorn. Stöd till ekonomiskt bärkraftiga företag och som inte avser särskilda investeringar betraktas som driftsstöd och är förbjudet inom sektorerna för jordbruk, fiske och vattenbruk.

(14) I sitt beslut om inledande av förfarandet lägger kommissionen särskild vikt vid punkt 20 i CIPE:s beslut av den 20 maj 1995, i dess lydelse efter de ändringar som anges i anmälan, där följande anges:

"[...] Även RIBS Spa får, i sin roll som offentligt finansieringsorgan, dock endast inom jordbrukssektorn i enlighet med lag nr 662/96, delta i kapitalökningstransaktioner. De transaktioner som görs och utfallet av dessa skall årligen rapporteras till jordbruksministeriet som i sin tur rapporterar till CIPE."

(15) Kommissionen har anmärkt att de transaktioner som har genomförts av det offentliga finansieringsorganet för sektorn för jordbrukets livsmedelsindustri, RIBS Spa, (nedan kallad RIBS), inte garanterades av fonden och kommissionen har tagit del av de italienska myndigheternas förklaring om att transaktionerna, vilka genomfördes i enlighet med artikel 2.132 i lag nr 662/96 (budgetlagen 1997), dvs. på marknadsmässiga villkor, inte utgör stöd. Kommissionen vill emellertid påpeka att de italienska myndigheterna inte inkommit med några upplysningar om de aktuella åtgärderna, vilket föreskrivs i kommissionens meddelande beträffande kapitaltillskott med statliga medel ([4]), och detta trots att kommissionen uppmanat de italienska myndigheterna att lämna upplysningar.

III. **Kommentarer från Italien**

(16) De italienska myndigheternas skriftliga kommentarer gäller både själva förfarandet och sakförhållandena.

Förfarande

(17) Beträffande själva förfarandet menar de italienska myndigheterna att den allmänna ordningen för regionalstöd, inbegripet stöd inom garantifonden för små och medelstora företag som är verksamma inom de områden som omfattas av mål 1, redan har anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget genom skrivelser från Ministero del tesoro, del bilancio e della programmazione economica av den 16 december 1994 respektive den 17 och den 26 januari 1995. Man menar att ordningen (stöd N 40/95) godkändes genom kommissionens beslut av den 1 mars 1995, vilket meddelades genom skrivelse SG(95)D/3693 av den 24 mars 1995.

(18) Genom en skrivelse av den 31 maj 1995 anmälde de italienska myndigheterna via Italiens ständiga representation CIPE:s beslut av den 10 maj 1995 beträffande kriterier för fonden för små och medelstora företag, dess form och tillämpning (stöd N 662/95). I skrivelse SG(95)D/11306 av den 7 november 1995 angav kommissionen att bestämmelserna i CIPE:s beslut faller inom räckvidden för garantifonden, vilken redan hade godkänts genom beslut av den 1 mars 1995, och att de gränser och kriterier som fastställs däri var uppfyllda.

(19) Genom en skrivelse av den 28 mars 1997 från Ministero del tesoro, del bilancio e della programmazione economica, anmäldes förslaget till CIPE:s beslut om ändring av bestämmelserna för fonden. I skrivelse SG(97)D/7216 av den 25 augusti 1997 angav kommissionen att de föreslagna ändringarna omfattades av räckvidden för garantifonden, vilken redan hade godkänts genom beslut av den 1 mars 1995 och kommissionen angav även att ett separat beslut skulle komma att fattas beträffande tillämpningen av ordningen på sektorerna för jordbruk, fiske och vattenbruk.

(20) De italienska myndigheterna understryker att förslaget till stödordning har anmälts enligt artikel 88.3 i EG-fördraget och att det godkänts genom kommissionens beslut av den 1 mars 1995 (se skäl 17). De genomförandebestämmelser som fastställs i CIPE:s beslut av den 10 maj 1995, anmält genom ovannämnda skrivelse av den 31 maj 1995, omfattas enligt kommissionen av räckvidden för garantifonden vilken redan har godkänts (skrivelse SG(95)D/11306 av den 7 november 1995). Kommissionen har dessutom konstaterat att de föreslagna ändringarna, vilka anmäldes genom en skrivelse av den 28 mars 1997, omfattas av den tidigare godkända ordningen och att övriga genomförandebestämmelser förblir oförändrade (skrivelse SG(97)D/7216 av den 25 augusti 1997).

(21) De italienska myndigheterna drar därför slutsatsen att ordningen har anmälts enligt artikel 88.3 i EG-fördraget, att den har godkänts av kommissionen och att de därpå följande genomförandebestämmelserna, vilka vederbörligen anmälts till kommissionen, inte innebär något stöd. Myndigheterna menar att ordningen är ett stöd som redan förekommer i den mening som avses i kommissionens konsoliderade regler för statligt stöd. När stöd

([4]) EG-Bulletinen nr 9-1984.

redan förekommer skall, i enlighet med artikel 88.1 i EG-fördraget, inledandet av ett förfarande enligt artikel 88.2 föregås av ett förslag på lämpliga åtgärder. De italienska myndigheterna påpekar att inga sådana förslag lämnats i det aktuella fallet.

Sakförhållanden

(22) När det gäller sakförhållandena anger de italienska myndigheterna för det första att kommentarerna endast avser åtgärder för skuldkonsolidering och inte förvärv av andelar eller lån mot säkerhet i eget kapital eftersom fonden inte har använts för sådant.

(23) Myndigheterna understryker att stödet är avsett för företag som är verksamma i regioner som omfattas av artikel 87.3 a och därför, på grundval av kommissionens meddelande om metoden för tillämpning av artikel 92.3 a och 92.3.c (nuvarande artikel 87.3 a och c) på regionalstöd ([5]), kan omfattas av det undantag för vissa regioner som anges i artikel 87.3 a.

(24) Utifrån hypotesen att gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([6]) är tillämpliga på de aktuella stöden hävdar de italienska myndigheterna att det i riktlinjerna inte finns något förbud mot tillämpningen av godkända stödprogram för andra syften än undsättning eller omstrukturering, såsom regional utveckling eller utveckling av små och medelstora företag, under förutsättning att det undsättnings- eller omstruktureringsstöd som beviljas enligt sådana program uppfyller de villkor som kommissionen har godkänt för programmen (punkt 2.5 andra stycket i riktlinjerna från 1997).

(25) När det gäller hur ordningen fungerar lämnar de italienska myndigheterna följande synpunkter: målet med den garantifond som föreskrivs i artikel 2 i lag nr 341/95 är att skapa ekonomisk stabilitet i små och medelstora företag som är verksamma i regioner som omfattas av mål 1, genom att dessa ges möjlighet att låna och hjälp med att övervinna de strukturproblem som småföretagen i dessa områden lider av på grund av kapitalbrist och de mycket höga lånekostnaderna under första hälften av 90-talet. Det är således fråga om att övervinna grundläggande hinder för utvecklingen av produktionsnätet i södra Italien genom att de små och medelstora företagen som en engångsåtgärd beviljas stöd som är avsett att minska företagens omkostnader, men som varken utgör undsättnings- eller omstruktureringsstöd.

(26) Detta är helt och hållet förenligt med den stödordning som godkändes genom kommissionens skrivelse av den 24 mars 1995 och som innehåller tydliga och väl underbyggda bestämmelser för hur ordningen skall fungera och enligt vilka kriterier, samt bestämmelser om att ordningen endast skall avse små och medelstora företag som är verksamma inom områden som kan omfattas av undantaget i artikel 87.3 a i EG-fördraget. I regionerna Molise och Abruzzo (i den senare regionen fram till slutet av 1996) har ordningen skapat reella vinster och har utnyttjats framgångsrikt i så stor utsträckning att de medel som avsatts för förmånliga lån mycket sannolikt kommer att vara slut i slutet av hösten 1998, före utgången av den ursprungliga tidsfristen, dvs. i slutet av 1999.

(27) Förmånliga lån kan som regel endast beviljas små och medelstora företag som

— i grunden är stabila och som sannolikt kan bli lönsamma, men som är i finansiell obalans på grund av räntekostnader för kortfristiga lån,

— på ett givet datum (den 30 september 1994) har skulder till banker. Det måste röra sig om banklån (konsolidering av skulder till leverantörer, factoringföretag eller tjänsteleverantörer omfattas inte),

— är ekonomiskt hållbara och inte är inbegripna i konkursförfaranden,

— har möjligheter att åter komma i jämvikt med lämplig finansiering och som är strukturerade på ett sådant sätt att vissa fastställda kriterier uppfylls,

— inte redan beviljats liknande lättnader och därför är berättigade att under en begränsad period och som en engångsåtgärd beviljas stöd av detta slag, vilket varken är att betrakta som driftsstöd, undsättningsstöd till krisdrabbade produktionssektorer eller stöd till omstrukturering av företag i svårigheter,

— kan bevisa att de under den period som varit berättigade till stöd inte varit föremål för rättsliga åtgärder,

— kan bevisa att de, med hänsyn till de förmånliga räntesatserna för den godkända konsolideringen, inte är inblandade i illegal verksamhet eller penningtvätt.

(28) Förutom att de små och medelstora företagen inom sektorerna för jordbruk, bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter måste vara verksamma i regioner som omfattas av mål 1 och måste uppfylla ovanstående kriterier måste de huvudsakligen vara verksamma i jordbruksregionerna i södra Italien (Apulien och Kampanien).

(29) De potentiella stödmottagarna är 41 små och medelstora företag inom jordbruks- och fiskesektorerna, motsvarande mindre än 1 % av de 3 800 stödansökningar som lämnades in till garantifonden under tiden fram till den 31 maj. De ansökningar som lämnats in av små och medelstora företag inom de sektorer som är ”uteslutna”

([5]) EGT C 212, 12.8.1988, s. 9.
([6]) EGT C 283, 19.9.1997, s. 2.

sedan november 1997 avser endast konsolidering av lån och således inte stöd till förvärv av andelar och lån mot säkerhet i eget kapital eftersom stöd inte beviljats för dessa transaktioner, inte ens för godkända sektorer. Ansökningarna avseende sektorer som är ”uteslutna” sedan november 1997 avser ett samlat belopp på 44,686 miljarder lire, där räntesubventionen skulle motsvara ett belopp på 5,400 miljarder lire, medan eventuella garantier sammanlagt skulle uppgå till 24 miljarder lire. Inget av de 41 små och medelstora företag som är verksamma i sektorer som är ”uteslutna” har fått medel eller andra former av stöd från garantifonden, inte ens temporärt, och även om uteslutandet skulle hävas skulle det stöd som kan beviljas vara begränsat.

(30) Bankerna har redan kunnat bekräfta att de 41 små och medelstora företag som berörs av de förmåner som föreskrivs i artikel 2 i lag nr 341/95 är solida, eftersom det är bankerna som utför skuldkonsolideringstransaktionerna och dessa därför har iakttagit särskild noggrannhet vid bedömningen av de ansökande företagen. Dessutom beviljas inte de ansökningar som mottagits automatiskt och hänsyn tas till det faktum att banken står för 40 % av risken och att garantin från fonden inte kan åberopas under 18 månader från det att finansieringen erhållits.

(31) De italienska myndigheterna påpekar att de små och medelstora företag som är verksamma i de sektorer som fortfarande är uteslutna redan har ingått avtal om finansiering till höga kostnader (i de flesta fallen före november 1997), i form av hypotek på fast egendom utan stöd i någon form, i förhoppning att, om uteslutandet hävs, erhålla rörligt stöd för de lån som tecknats med rörlig ränta till referensräntesatser som otvivelaktigt är lägre än de räntesatser som anmäldes till kommissionen i november 1997.

(32) Mot bakgrund av ovanstående anser de italienska myndigheterna att det är nödvändigt att godkänna stödet och att bevilja stöd framförallt till små företag som genom ett engångsstöd skulle kunna åtgärda den finansiella obalans som särskilt under senare år inneburit stora kostnader. Om stöden godkänns, särskilt stöden inom sektorerna för jordbruk, bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, fiske och vattenbruk, skulle det vara möjligt att förändra de strukturförhållanden utanför företagen som råder i södra Italien och som i många fall försvårar och förstör företagens möjligheter att konkurrera på marknaden, något som snedvrider konkurrensen företagen emellan.

(33) Slutligen understryker de italienska myndigheterna att den aktuella ordningen för regionalstöd har godkänts av kommissionen och endast innehåller sådana stöd inom ramen för garantifonden som uppfyller kraven i kommissionens beslut om godkännande av ordningen. De italienska myndigheterna anser att ordningen särskilt är utformad för att det mål som anges i överenskommelsen mellan Pagliarini och Van Miert, punkt 1 i CIPE:s beslut, skall kunna uppnås, dvs. en utjämning av den finansiella obalansen i små och medelstora företag (som blivit lidande av nedläggningen av *Cassa del Mezzogiorno* och den allmänna ekonomiska krisen) och för att främja att företagen ges en rättvis möjlighet till finansiering genom att relationerna mellan företagen och bankerna förenklas.

(34) Beträffande RIBS medverkan i ordningen (se skälen 14 och 15) anger de italienska myndigheterna i sin skrivelse av den 11 maj 1999 att RIBS på grundval av det aktuella beslutet (som ännu inte är i kraft) aldrig har genomfört några transaktioner inom ramen för garantifonden i den mening som avses i artikel 2 i lag nr 341/95. Vidare har de transaktioner som RIBS genomfört på marknadsmässiga villkor (i enlighet med lag nr 662/96) anmälts till kommissionen, varav en har godkänts av kommissionen, och en annan är föremål för undersökning. Transaktionerna görs i enlighet med de villkor som fastställts av kommissionen för att säkerställa att bidragen från RIBS i enlighet med lag nr 662/96 inte utgör stöd.

IV. **Bedömning**

Procedur

(35) De italienska myndigheterna hävdar att kommissionen begick ett formellt fel då den inledde sitt förfarande beträffande tillämpningen av ordningen inom sektorerna för fiske och jordbruk. Myndigheterna påstår att de anmälda åtgärderna (stöd N 249/97) endast avser mindre ändringar av en ordning som redan godkänts av kommissionen (stöd N 40/95 och N 662/95). Eftersom de frågor som tas upp av kommissionen i beslutet om inledande av förfarandet avser ändringar av en redan godkänd ordning anser de italienska myndigheterna, analogt med vad som anges i punkt 21, att inledandet av förfarandet enligt artikel 88.2 borde ha föregåtts av ett förslag på lämpliga åtgärder i enlighet med artikel 88.1 i fördraget.

(36) Även om det inte uttryckligen anges förefaller de italienska myndigheterna referera till domstolens dom i målet *Italgrani* ([7]). I den domen slår domstolen fast att kommissionen, då den gör en bedömning av ett enskilt stöd som det hävdas har beviljats i enlighet med en ordning som redan har godkänts, inte omedelbart kan börja undersöka hur stödet förhåller sig till fördraget. Kommissionen måste först och främst fastställa om stödet är förenligt med stödordningen och om stödet uppfyller de villkor som har fastställts i beslutet om godkännande av ordningen. Om så inte sker skulle kommissionen vid varje enskild bedömning av ett stöd kunna ändra beslutet om godkännande av stödordningen, trots att det för det beslutet redan hade gjorts en bedömning enligt artikel 87 i fördraget. Ett sådant förfarande skulle innebära att principen om skydd av berättigade förväntningar och rättssäkerheten äventyras, både

([7]) Dom av den 5 oktober 1994, mål C-47/91, Republiken Italien mot kommissionen, Rec. 1994 s. I-4635.

för medlemsstaternas och de ekonomiska aktörernas del, eftersom enskilda stöd när som helst skulle kunna ifrågasättas av kommissionen, även om de helt och hållet är förenliga med beslutet om godkännande av ordningen. I de fall då kommissionen, efter en sådan begränsad undersökning, konstaterar att det enskilda stödet är förenligt med beslutet om godkännande av stödordningen, skall stödet betraktas som godkänt och således som förekommande. När stöd redan förekommer skall kommissionen innan beslut fattas om inledande av ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget förelägga medlemsstaterna ett förslag på lämpliga åtgärder i enlighet med artikel 88.1. Om kommissionen däremot konstaterar att ett enskilt stöd inte är förenligt med kommissionens beslut om godkännande av ordningen skall stödet betraktas som ett nytt stöd och kommissionen får inleda förfarandet enligt artikel 88.2.

(37) Som de italienska myndigheterna understryker i sina skriftliga kommentarer (se skälen 17 och 18) godkändes den allmänna ordningen för regionalstöd, inbegripet det stöd som beviljas inom ramen för garantifonden för små och medelstora företag som är verksamma inom de regioner som omfattas av mål 1 genom skrivelse SG(95)D/3693 av den 24 mars 1995 (stöd N 40/95). Kriterierna för fonden för små och medelstora företag och dess form och tillämpning godkändes genom skrivelse SG(95)D/11306 av den 7 november 1995 (stöd N 662/95).

(38) Emellertid föreskrivs vissa villkor i kommissionens båda beslut om godkännande av garantifonder för små och medelstora företag som är verksamma inom de områden som omfattas av mål 1. Både i kommissionens skrivelse av den 24 mars 1995 (SG(95)D/3693) om godkännande av stöd N 40/95 och kommissionens skrivelse av den 7 november 1995 (SG(95)D/11306) om godkännande av stöd nr N 662/95 återfinns följande text:

"Kommissionen uppmärksammar slutligen de italienska myndigheterna på det faktum att gemenskapens bestämmelser om kumulering av stöd för olika ändamål och bestämmelserna beträffande vissa industrisektorer, däribland de sektorer som omfattas av EKSG fördraget, transport, jordbruk och fiske, måste beaktas vid tillämpningen av den aktuella ordningen."

(39) När det gäller tillämpningen av ordningen på jordbruks- och fiskesektorerna följer av ovanstående att kommissionens godkännande endast gavs på villkor att finansieringen från garantifonden för små och medelstora företag beviljas i enlighet med gemenskapens bestämmelser för de olika sektorerna.

(40) Efter det att de italienska myndigheternas skrivelse av den 10 april 1997, genom vilken man anmälde CIPE:s ändringar av genomförandebestämmelserna för ordningen, hade mottagits insåg kommissionen att det var möjligt att tillämpa ordningen på jordbruks- och fiskesektorerna på ett sätt som inte är förenligt med gemenskapens olika regler och bestämmelser för sektorerna. Det var framförallt det faktum att man för första gången uttryckligen nämnde RIBS och dess roll i kapitaliseringstransaktioner till förmån för små och medelstora företag som är verksamma inom de områden som omfattas av mål 1 som gjorde att kommissionen fattade misstanke om att stödet skulle kunna vara riktat till de sektorerna på ett sätt som var oförenligt med bestämmelserna. Misstanken bekräftades genom svaren på de fyra telex som kommissionen skickade de italienska myndigheterna med begäran om kompletterande upplysningar om tillämpningen av ordningen.

(41) Under dessa omständigheter kan kommissionen inte godta de italienska myndigheternas argument att ordningen skulle vara "ett stöd som redan förekommer i den mening som avses i kommissionens konsoliderade regler för statligt stöd". Om ett stöd beviljas i strid med villkoren i beslutet om godkännande av detsamma anser kommissionen att stödet beviljats olagligen och kommissionen kan då direkt inleda förfarandet i artikel 88.2 i fördraget utan att lämna förslag på lämpliga åtgärder i enlighet med artikel 88.1.

Sakförhållanden

(42) Enligt artikel 87.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. I det aktuella fallet anser kommissionen att samtliga kriterier för tillämpning av artikel 87.1 är uppfyllda. Kommissionen konstaterar vidare att de italienska myndigheterna inte bestrider detta.

(43) Av beskrivningen av stödordningen och de italienska myndigheternas kommentarer framgår att målet med ordningen är att ge små och medelstora företag i de italienska regioner som omfattas av mål 1 möjlighet att låna till villkor som är förmånligare än de villkor som vanligtvis ges på kapitalmarknaden. Stödåtgärderna består av garantier och förmånliga lån.

När det gäller garantier har kommissionen, på grundval av skrivelsen till medlemsstaterna av den 5 april 1989 (SG (89)D/4328), som praxis att betrakta alla garantier som beviljas av staten direkt eller genom för ändamålet utsedda finansieringsorgan som fallande inom ramen för tillämpningen av artikel 87.1 i fördraget. I beslutet att inleda förfarandet beräknar kommissionen på grundval av de uppgifter som de italienska myndigheterna inkom med genom sin skrivelse av den 27 november 1997 att värdet av lånegarantierna för skuldkonsolidering för närvarande uppgår till 0,2 % ([8]).

([8]) Beräkningen bygger på följande faktorer: Referenssatsen var 8,2 %. Från denna drogs den ränta som staten betalar för lån med lika lång löptid (6 %) och räntesatsen för garantin (2 % för lån avsedda för skuldkonsolidering).

När det gäller förmånliga lån kan fonden bevilja företagen ett bidrag som sänker den årliga räntesatsen för konsolideringstransaktionen med 4,5 %. Räntebidraget får emellertid inte överskrida 40 % av gällande referensränta då avtalet ingås. I beslutet att inleda förfarandet beräknar kommissionen på grundval av samma uppgifter som ovan att subventionsekvivalenten för bidragen uppgår till 12,9 %.

Kommissionen drog därför slutsatsen att den kumulerade stödsatsen var 13,1 % och att den kunde uppgå till 100 % när det gäller företag i svårigheter ([9]).

I sina skriftliga kommentarer anger de italienska myndigheterna att tack vare att den nationella referensräntan har sjunkit kan den faktiska stödsatsen då lånen och garantierna beviljas komma att vara lägre än vad kommissionen har beräknat.

Det är således inte möjligt att exakt beräkna stödbeloppet eftersom det är avhängigt av vilken räntesats som används då lånet beviljas och på vilka villkor det beviljas. Kommissionen drar slutsatsen att förmånliga lån och garantier utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1. Italien bestrider för övrigt inte detta.

(44) Ordningen snedvrider konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt de uppgifter som de italienska myndigheterna har tillhandahållit skulle 41 små och medelstora företag inom sektorerna för jordbruk och fiske kunna få det aktuella stödet. Utbetalningarna har för närvarande stoppats i väntan på kommissionens slutliga beslut beträffande tillämpningen av ordningen på de aktuella sektorerna, men om stödet godkänns skulle det innebära räntebidrag för konsolideringstransaktioner till ett värde av 5,4 miljarder lire, med möjlighet att bevilja garantier till ett värde av 24 miljarder lire. Då de italienska myndigheterna inte inkommit med några uppgifter som visar på ett motsatt förhållande anser kommissionen sig kunna dra slutsatsen att minst två av de aktuella företagen är verksamma inom sektorer där handeln inom gemenskapen är betydande. Under 1996 uppgick den samlade importen till Italien av produkter från jordbrukets livsmedelsindustri till 28,734 miljarder lire och exporten från Italien till andra medlemsstater till 17,821 miljarder lire ([10]).

(45) Förbudet mot statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är inte ovillkorligt. Det är emellertid uppenbart att undantagen i artikel 87.2 inte kan tillämpas och dessa har för övrigt inte åberopats av de italienska myndigheterna. Ej heller är det fråga om stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi i enlighet med artikel 87.3 c eller stöd för att främja kultur eller bevara kulturarvet i enlighet med artikel 87.3 d. Det återstår därför att undersöka om tillämpningen av de aktuella åtgärderna kan omfattas av ett undantag enligt artikel 87.3 a eller c i fördraget.

(46) Beträffande garantifondens skuldkonsolideringstransaktioner konstaterar kommissionen först och främst att åtgärderna i enlighet med riktlinjerna för statligt stöd till jordbrukssektorn ([11]) och fiskesektorn ([12]) inte är avsedda för finansiering av nya investeringar.

(47) De italienska myndigheterna insisterar dessutom på att de stödmottagande små och medelstora företagen inte kan betraktas som företag i svårigheter. Man understryker det faktum att de garantier som beviljas inom ramen för ordningen endast täcker 60 % av lånebeloppet och garantin inte kan åberopas om gäldenären drabbas av insolvens inom 18 månader efter det att finansieringen har erhållits. Enligt de italienska myndigheterna är stödmottagarna i grunden solida företag som kan förväntas bli lönsamma, men som lider av finansiell obalans på grund av de räntor som de måste betala för kortfristiga lån. På grundval av dessa förklaringar drar kommissionen slutsatsen att riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([13]) inte är tillämpliga på den aktuella åtgärden. Detta bekräftas även av det faktum att stödmottagaren inte behöver lägga fram någon omstruktureringsplan för att få stödet.

(48) I sitt beslut om inledande av förfarandet gav kommissionen uttryck för misstanken att stödåtgärderna skulle komma att visa sig oförenliga med artikel 87 i fördraget eftersom de inte är kopplade till investeringar och inte är avsedda för undsättning eller omstrukturering av företag i svårigheter. Faktum är att åtgärderna tar formen av driftsstöd av det slag som kommissionen på grundval av artikel 87.3 c i fördraget inte kan godkänna. De

([9]) Se kommissionens meddelande till medlemsstaterna om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i fördraget och artikel 5 i kommissionens direktiv 80/732/EEG på offentliga företag inom tillverkningsindustrin (EGT C 307, 13.11.1993, s. 3).

([10]) Källa: Ministero per le politiche agricole.

([11]) Se riktlinjerna för statligt stöd till investeringar inom sektorn för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter (EGT C 29, 2.2.1996, s. 4).

([12]) Se riktlinjerna för granskning av statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk (EGT C 100, 27.3.1997, s. 12).

([13]) Se fotnot 6.

italienska myndigheternas kommentarer bekräftar att målet med åtgärden är att minska stödmottagarnas kostnader och det krävs ingen motprestation från stödmottagarna som skulle kunna betraktas som något som underlättar utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner. Mot bakgrund av principerna i gällande rättspraxis ([14]), måste kommissionen dra slutsatsen att den aktuella åtgärden inte kan omfattas av undantag enligt artikel 87.3 c i fördraget.

(49) I sina kommentarer understryker de italienska myndigheterna att stödet är avsett för företag som är verksamma i de områden som avses i artikel 87.3 a och borde beviljas undantag i enlighet därmed och i kraft av kommissionens riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål ([15]).

(50) Enligt punkt 6.1 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål ([16]) från 1998 kan stödförslag som har anmälts innan riktlinjerna har meddelats medlemsstaterna komma att bedömas på grundval av de kriterier som gällde vid tidpunkten för anmälan. I kommissionens meddelande från 1988 ([17]) om metoden för tillämpning av artikel 92.3 a och 92.3 c ([18]) på regionalstöd föreskrivs i punkt I.6 att med beaktande av de särskilda svårigheter som dessa regioner drabbats av, får kommissionen bevilja undantag för vissa former av driftsstöd i de aktuella regionerna, men bara på vissa villkor som anges i de efterföljande strecksatserna. I den andra strecksatsen fastställs att stödet skall vara avsett att främja en varaktig och väl avvägd utveckling av den ekonomiska verksamheten och inte får leda till en sådan sektoriell överkapacitet på gemenskapsnivå att det strukturella problem som uppstår för gemenskapen blir allvarligare än det ursprungliga regionala problemet. Det är i detta sammanhang viktigt att ta hänsyn till sektorsaspekterna och att se till att man beaktar de av gemenskapens bestämmelser, direktiv och riktlinjer som är tillämpliga på vissa sektorer inom industrin (stål-, varvs-, syntetfiber-, textil- och beklädnadsindustrin) och jordbruket, samt på vissa industriföretag som sysslar med bearbetning av jordbruksprodukter.

(51) När det gäller de sektorer inom jordbruket och fisket som sysslar med produktion, bearbetning och saluföring av produkter som omfattas av bilaga I har kommissionen sedan ett flertal år som praxis att förbjuda utbetalning av driftsstöd i alla regioner, även i de regioner som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 87.3 a. Det ligger i sakens natur att stöd av detta slag kan påverka det system som har inrättats genom den gemensamma organisationen av marknaden och som väger tyngre än fördragets bestämmelser i konkurrensfrågor ([19]). Detta förhållningssätt har bekräftats vid flera tillfällen ([20]). Kommissionen har fattat ett antal negativa beslut beträffande stödåtgärder som anmälts av Italien och i dessa har det tydligt angivits att driftsstöd inom jordbrukssektorn inte kan omfattas av undantag enligt artikel 87.3 a i fördraget ([21]).

(52) Enligt kommissionens riktlinjer för statligt stöd till investeringar inom sektorn för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter kan stöd inte godkännas om inte de sektorsbegränsningar som fastställs i kommissionens beslut 94/173/EG ([22]) iakttas. Genom dessa sektorsbegränsningar förbjuds investeringar i bearbetnings- och saluföringsverksamhet inom de sektorer där det förekommer överproduktion inom gemenskapen och begränsningarna är i enlighet med de villkor som fastställs i beslut 94/173/EG tillämpliga i hela gemenskapen – även i de regioner som omfattas av artikel 87.3 a. Kommissionen skulle inte agera konsekvent om den, å ena sidan, förbjuder investeringsstöd till vissa verksamheter inom jordbrukssektorn och sedan, å andra sidan, tillåter driftsstöd till samma verksamheter, särskilt om det inte ges några garantier för att de medel som beviljas för skuldlättnad inte kan användas för att finansiera otillåtna investeringar.

(53) Mot bakgrund av ovanstående måste slutsatsen dras att de räntesubventioner för skuldkonsolideringstransaktioner och de garantier för dessa som Italien, i enlighet med artikel 2 i dekretlagen som omvandlades till lag nr 341/95 och i enlighet med de genomförandebestämmelser som fastställs i CIPE:s beslut av den 10 maj 1995 och därpå följande ändringar, har för avsikt att bevilja företag inom jordbruks- och fiskesektorerna utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 och inte kan omfattas av något av de undantag som anges i artikel 87.2 och 87.3.

([14]) Särskilt förstainstansrättens dom av den 8 juni 1995 i mål T-459/93, Siemens mot kommissionen, REC. 1995, s. II-1675 och där åberopad rättspraxis.
([15]) Se fotnot 5.
([16]) EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.
([17]) Se fotnot 5.
([18]) Nuvarande artikel 87.
([19]) Dom av den 26 juni 1979 i mål 177/78 Pigs and Bacon Commission mot McCarren, Rec. 1979 s. 2161.
([20]) Tjugonde konkurrensrapporten, 1990, punkterna 337 och 347, tjugoförsta konkurrensrapporten, 1991, punkterna 316 och 317, tjugoandra konkurrensrapporten, 1992, punkterna 503 och 504, tjugotredje konkurrensrapporten, 1993, punkterna 547 och 548, tjugofemte konkurrensrapporten, 1995, punkt 238–240, tjugosjätte konkurrensrapporten, 1996, punkt 251–255.
([21]) Kommissionens beslut 95/366/EG av den 14 mars 1995 om stöd som beviljats av Italien (Sardinien) på jordbruksområdet (EGT L 218, 14.9.1995, s. 20) kommissionens beslut 97/106/EG av den 17 juli 1996 om de stöd som avses i lag nr 25/93 för regionen Sicilien (EGT L 37, 7.2.1997, s. 11), kommissionens beslut 97/612/EG av den 16 april 1997 om stöd som beviljats av regionen Sardinien (Italien) inom jordbrukssektorn (EGT L 248, 11.9.1997, s. 27).
([22]) Kommissionens beslut av den 22 mars 1994 om de urvalskriterier som skall fastställas för investeringar avsedda att förbättra villkoren för förädling och saluföring av jordbruks- och skogsbruksprodukter och om upphävande av beslut 90/342/EEG (EGT L 79, 23.3.1994).

(54) Eftersom de italienska myndigheterna har angivit att fonden inte har använts för garantier för lån mot säkerhet i eget kapital eller investeringar för förvärv av andelar är det inte nödvändigt att ytterligare undersöka den aspekten i föreliggande beslut.

(55) Eftersom de italienska myndigheterna har förklarat att det i CIPE:s beslut om RIBS deltagande i kapitaliseringsåtgärder inte ges någon möjlighet att bevilja stöd utöver vad som föreskrivs i lag nr 662/96 (se skäl 15) och att samtliga kapitaliseringstransaktioner som utförs av RIBS inom ramen för den lagen anmäls separat till kommissionen är det inte nödvändigt att ytterligare undersöka den aspekten i föreliggande beslut.

V. **Slutsatser**

(56) Kommissionen anser att de stödåtgärder som Italien har antagit i enlighet med artikel 2 i dekretlagen som omvandlades till lag nr 341/95 och i enlighet med de genomförandebestämmelser som fastställs i CIPE:s beslut av den 10 maj 1995 och därpå följande ändringar är otillåtna och står i strid med de särskilda bestämmelser som är tillämpliga på jordbruks- och fiskesektorerna och att de villkor som fastställdes i kommissionens beslut av den 10 mars 1995, anmält den 24 mars 1995, inte har iakttagits.

(57) Eftersom de italienska myndigheterna har bekräftat att alla förfaranden för utbetalning av stödet stoppades i samband med att kommissionen inledde sitt förfarande och att inga stöd hade betalats ut dessförinnan finns ingen anledning att inleda något förfarande för att återkräva stödet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd för skuldkonsolideringstransaktioner som Italien planerar att genomföra till förmån för företag som är verksamma inom jordbruks- och fiskesektorerna i enlighet med artikel 2 i dekretlag nr 244 av den 23 juni 1995, som omvandlades till lag nr 341 av den 8 augusti 1995, är oförenligt med den gemensamma marknaden. Stödet får därför inte genomföras.

Artikel 2

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 10 november 1999.

På kommissionens vägnar

Franz FISCHLER

Ledamot av kommissionen